

Comparing the effects of alcoholic extract of ginseng with itraconazole against *Candida albicans* and *Candida krusei*

Tajik-Ijdan F¹, Kazemi A^{2*}, Nowrozi H³

1- Department of Microbiology, Varamin-Pishva Branch, Islamic Azad University, Varamin, I. R. Iran.

2- Department of Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Varamin-Pishva Branch, Islamic Azad University, Varamin, I. R. Iran.

3- Department of Laboratory Science, Faculty of Para-Medicine, Iran University of Medical Sciences, Tehran, I. R. Iran.

Received January 3, 2016; Accepted September 1, 2016

Abstract:

Background: Candidiasis is a prevalent disease which is caused by different species of *Candida*. Herbal drugs (e.g. ginseng) were traditionally administrated for the treatment of different diseases. This study was carried out to compare the effect of alcoholic extract of ginseng with Itraconazole against *Candida albicans* (*C. albicans*) and *Candida krusei* (*C. krusei*).

Material and Methods: This cross-sectional study was carried out on 22 and 8 species of *C. albicans* and 8 *C. krusei*, respectively which were isolated from vagina, urine and sputum of the patients. Using the CLSI M27 and disk diffusion methods the susceptibility test was done by Itraconazole (10 µg) and ginseng extract (1, 2, 4, 8, 16, 32, 64 and 128 mg.ml⁻¹). The standard species of *C. albicans* (PTCC 5027) and *C. Krusei* (PTCC 5295) were used for the quality control purposes.

Results: The lowest and highest minimum inhibitory concentration (MIC) for *C. albicans* and *C. Krusei* was 0.0625 and 0.5 µg.ml⁻¹, respectively for Itraconazole using the microdilution method. However, the lowest MIC and minimum fungal concentration (MFC) for alcoholic extract was 64 mg.ml⁻¹. The highest inhibition zone for *C. albicans* was 14 and 14-32 mm for alcoholic extract and Foritraconazole, respectively. Using the two methods no significant difference was seen between the alcoholic extract of ginseng (64 and 128 mg.ml⁻¹) and the drug. ($P < 0.05$)

Conclusion: Considering the MICs and disk diffusion results, the ginseng extract (64,128 mg.ml⁻¹) shows considerable antifungal effects compared to Itraconazole.

Keywords: Ginseng extract, *Candida albicans*, *Candida Krusei*, Itraconazole

* Corresponding Author.

Email: alikazemi611@gmail.com

Tel: 0098 912 716 0052

Fax: 0098 21 883 01550

Conflict of Interests: *No*

Feyz, Journal of Kashan University of Medical Sciences, August, 2017; Vol. 21, No 3, Pages 211-217

مقایسه اثر ضد قارچی عصاره الکلی گیاه جینسینگ با داروی ایتراکونازول روی سویه‌های کاندیدا آلبیکنس و کاندیدا کروزه‌ای

فاطمه تاجیک ایجدان^۱، علی کاظمی^{۲*}، حسین نوروزی^۳

خلاصه:

سابقه و هدف: کاندیدیازیس یک بیماری شایع است که توسط سویه‌های مختلف کاندیدا ایجاد می‌گردد. گیاهان دارویی هم‌چون جینسینگ از دیرباز به منظور درمان انواع بیماری به کار رفته‌اند. این مطالعه به منظور مقایسه اثر ضد قارچی عصاره الکلی گیاه جینسینگ با ایتراکونازول روی سویه‌های کاندیدا آلبیکنس و کاندیدا کروزه‌ای انجام شد.

مواد و روش‌ها: برای انجام این مطالعه مقطعی تعداد ۲۲ سویه کاندیدا آلبیکنس و ۸ سویه کاندیدا کروزه‌ای استفاده شد که از واژن، ادرار و خلط بیماران جدا شده بود. تست حساسیت دارویی به روش میکرودايلوشن (CLSI M27-A) و انتشار روی دیسک توسط داروی ایتراکونازول (۱۰۰µg) و عصاره جینسینگ با رقت‌های ۱، ۲، ۴، ۸، ۱۶، ۳۲، ۶۴ و ۱۲۸ میلی‌گرم بر میلی‌لیتر انجام شد. سویه‌های استاندارد کاندیدا آلبیکنس PTCC5027 و کاندیدا کروزه‌ای PTCC5295 به منظور ارزیابی کنترل کیفی استفاده شدند.

نتایج: کمترین و بیشترین میزان (Minimum Inhibitory Concentration) MIC در کاندیدا آلبیکنس و کاندیدا کروزه‌ای به ترتیب ۰/۵ و ۰/۶۲۵ میکروگرم بر میلی‌لیتر برای ایتراکونازول به روش میکرودايلوشن بود، در حالی که کمترین میزان MIC و (Minimum Fungicidal Concentration) در مورد عصاره الکلی ۶۴ میلی‌گرم بر میلی‌لیتر بود. بیشترین قطر هاله برای سویه کاندیدا آلبیکنس در مورد عصاره الکلی، ۱۴ میلی‌متر و محدوده قطر هاله در مورد ایتراکونازول ۳۲-۱۴ میلی‌متر بود. اختلاف معنی‌داری میان عصاره الکلی با رقت‌های ۶۴ و ۱۲۸ میلی‌گرم بر میلی‌لیتر با دارو در دو روش مذکور مشاهده نشد ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به میزان MIC و هاله عدم رشد اطراف دیسک، عصاره الکلی جینسینگ با رقت‌های ۶۴ و ۱۲۸ میلی‌گرم بر میلی‌لیتر دارای اثر ضد قارچی قابل مقایسه با ایتراکونازول می‌باشد.

واژگان کلیدی: عصاره جینسینگ، کاندیدا آلبیکنس، کاندیدا کروزه‌ای، ایتراکونازول

دو ماه‌نامه علمی- پژوهشی فیض، دوره بیست و یکم، شماره ۳، مرداد و شهریور ۱۳۹۶، صفحات ۲۱۷-۲۱۱

مقدمه

مدت داروهای کورتونی و آنتی‌بیوتیک‌های وسیع‌الطیف، نقص سیستم ایمنی سیستمیک و موضعی، و مصرف داروهای خوراکی جلوگیری کننده از بارداری منجر به بیماری‌زا شدن عوامل قارچی می‌گردد. اشکال مختلف بیماری به فرم‌های حاد، تحت‌حاد و مزمن در نواحی مختلف بدن از جمله پوست، ناخن، مخاط واژن، برونش، ریه و دستگاه گوارش مشاهده می‌شود. این عفونت‌ها معمولاً به دلیل نقص سیستم ایمنی و سایر فاکتورهای مستعد کننده منتشر می‌گردد و اندام‌های داخلی نظیر کلیه و کبد را نیز درگیر می‌کند [۲]. داروهای ضد قارچی با فرمولاسیون‌های متفاوت جهت درمان بیماری وجود دارد که در بسیاری از موارد به دلیل عدم پاسخ مناسب، بیماری به شکل مزمن و گاهی عود مکرر مشاهده می‌شود. در میان داروهای ضد قارچی، داروی ایتراکونازول به دلیل انتشار مناسب در اکثر بافت‌های بدن میزبان، استفاده گسترده‌تری در درمان اشکال موضعی و منتشره بیماری دارد. آزول‌ها (فلوکونا- زول، کتوکونازول و ایتراکونازول) در برابر قارچ‌ها سمیت انتخابی دارند، زیرا در سنتز ارگوسترول (استرول منحصربه‌فرد غشای سلولی قارچ‌ها) تداخل می‌نمایند. آزول‌ها با مهار تولید ارگوسترول نفوذپذیری غشای سلولی قارچ را مختل می‌کنند و بدین ترتیب آن

در سال‌های اخیر عوامل قارچی مخمری و در راس آن‌ها گونه‌های کاندیدا، شایع‌ترین عوامل قارچی هستند که از عفونت‌های انسانی جدا می‌شوند. شیوع این عفونت‌ها در دو دهه گذشته رشد چشمگیری داشته و در بین گونه‌های کاندیدا، کاندیدا آلبیکنس شایع‌ترین عامل کاندیدیازیس است، گرچه بروز کاندیدیازیس با گونه‌های دیگر نظیر کاندیدا تروپیکالیس، کاندیدا گلابراتا و کاندیدا کروزه‌ای نیز رشد روزافزونی یافته است [۱]. در شرایط طبیعی این قارچ بیماری‌زا نیست، ولی عوامل مستعدکننده موضعی یا سیستمیک مانند دیابت، لوسمی، آنمی، مصرف طولانی-

^۱ کارشناس ارشد، گروه میکروبیولوژی، واحد ورامین-پیشوا، دانشگاه آزاد اسلامی، ورامین
^۲ استادیار، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، واحد ورامین-پیشوا، دانشگاه آزاد اسلامی، ورامین

^۳ استادیار، گروه علوم آزمایشگاهی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران

* نشانی نویسنده مسئول:

گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ورامین-پیشوا، ورامین

تلفن: ۰۹۱۲۷۱۶۰۰۵۲ | درونویس: ۰۲۱۸۸۳۰۱۵۵۰

پست الکترونیک: alikazemi611@gmail.com

تاریخ دریافت: ۹۴/۱۰/۱۳ | تاریخ پذیرش نهایی: ۹۵/۶/۱۱

ب- تهیه سوسپانسیون قارچی:

تست حساسیت دارویی سویه قارچ *کاندیدا آلبیکنس* و *کاندیدا کروزه‌ای* نسبت به داروی ایتراکنازول به روش انتشار روی دیسک و روش میکرودیولوشن پروتوکل CLSI M-27 انجام شد [۱۰]. مقدار سه میلی‌لیتر نرمال سالین استریل روی محیط کشت ۲۴ ساعته *کاندیدا* ریخته شد و با خراش پی‌پت پاستور روی سطح کلونی و تکان آرام محیط، سلول‌های مخمری معلق شده و پس از انتقال به لوله استریل به وسیله دستگاه شیکر مخلوط شد. جذب نوری (Optical Density; OD) سوسپانسیون قارچی با دستگاه اسپکتروفوتومتر در طول موج ۵۳۰ نانومتر بررسی و نتایج ثبت گردید. جذب نوری بین ۰/۱-۰/۰۸ از لحاظ تعداد سلول قارچی مورد نظر مطلوب بود. میزان کونیدی‌ها حدود $2/5 \times 10^3$ - CFU ۰/۵ بر میلی‌لیتر بر اساس استاندارد CLSI M-27 A تعیین شد.

ج- تهیه رقت دارویی:

پودر استاندارد داروی ایتراکنازول (شرکت روز دارو، تهران) تهیه گردید. جهت تهیه رقت دارویی از ایتراکنازول چون رقت ۱۶۰۰ میکروگرم بر میلی‌لیتر نیاز بود، ۱۶ میلی‌گرم از داروی مذکور توزین شده با ترازوی آنالیتیکال با درجه خلوص ۹۹/۹ در ۱۰ میلی‌لیتر حلال دی‌متیل سولفوکساید (DMSO) حل گردید تا محلول استوک دارویی با رقت حدود ۱۶۰۰ میکروگرم بر میلی‌لیتر حاصل شد. سپس به منظور تهیه رقت‌های دارویی از محیط کشت RPMI 1640 حاوی گلوتامین فاقد بیکرینات به نسبت ۱ به ۵۰ استفاده گردید و ۱۰ رقت سریالی از داروی ایتراکنازول (رقت-های ۳۲ تا ۰/۰۶۲۵ میکروگرم بر میلی‌لیتر) تهیه شد.

د- تهیه عصاره الکلی ریشه گیاه جینسینگ:

پنجاه گرم ریشه گیاه جینسینگ تهیه، با هاون خرد و توسط دستگاه آسیاب پودر شد. میزان ۱۷ گرم پودر ریشه گیاه جینسینگ را در ۱۰۰ میلی‌لیتر الکل ۹۷ درصد برای تهیه عصاره الکلی خیسانده شد. الکلی گیاه با دستگاه روتاری با حلال الکل ۹۷ درصد جدا و توسط فیلتر سرسرنگی ۴۴ درصد فیلتر شد تا استریل گردد. عصاره درون ظرف استریل ریخته شد و در یخچال در دمای ۴- درجه سانتی‌گراد نگهداری شد. اطراف لوله آزمایش توسط فویل برای جلوگیری از رسیدن نور به عصاره پوشانده شد. عصاره جینسینگ توسط DMSO با غلظت‌های ۱، ۲، ۴، ۸، ۱۶، ۳۲، ۶۴ و ۱۲۸ میلی‌گرم بر میلی‌لیتر رقت‌سازی شدند.

را از بین می‌برند [۳]. در سال‌های اخیر گزارشات متعددی از شکست درمان در مبتلایان به اشکال بالینی کاندیدیازیس گزارش شده است [۵،۴]. نتایج مطالعات متعدد اثر ممانعت‌کنندگی گیاه موسیر بر رشد *کاندیدا آلبیکنس* [۶]، خواص ضد کاندیدیایی عسل [۷] و همچنین فعالیت قوی ضد کاندیدیایی اسانس دانه رازیانه را در محیط آزمایشگاه ثبت نموده‌اند [۸]. به دلیل افزایش مقاومت دارویی در بین گونه‌های کاندیدیایی و همچنین اثرات نامطلوب این ترکیبات بر بیماران، تحقیقات بیشتری در جهت جایگزینی ترکیبات گیاهی با ترکیبات شیمیایی و یا سنجش هم‌اثری این ترکیبات با آنتی‌بیوتیک‌ها، جهت کاهش سمیت داروهای شیمیایی ضروری می‌باشد. ریشه گیاه جینسینگ یک داروی چینی است که از دیرباز برای تحریک اشتها، از بین بردن افسردگی، تقویت سیستم ایمنی، تخفیف انواع درد و بهبود عملکرد ذهنی و جسمی استفاده می‌شود. ریشه این گیاه حاوی ساپونین‌های تری‌ترپنی، روغن‌های ضروری، پلی‌استیلن، پلی‌ساکارید، پپتیدوگلیکان، ترکیبات نیترو-ژنی، اسیدهای چرب، کربوهیدرات‌ها و ترکیبات فتولی می‌باشد [۹]. مطالعات اندکی در زمینه اثر گیاه جینسینگ بر روند ممانعت از رشد میکروارگانیسم‌ها انجام شده است. در این تحقیق به مطالعه اثر ضد قارچی عصاره الکلی گیاه جینسینگ با داروی ایتراکنازول روی سویه‌های *کاندیدا آلبیکنس* و *کاندیدا کروزه‌ای* به صورت برون‌تنی پرداخته شده است.

مواد و روش‌ها

الف - نمونه‌گیری:

مطالعه به صورت مقطعی در هشت ماهه اول سال ۱۳۹۴ در آزمایشگاه دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین انجام شد. در این مطالعه تعداد ۱۱۱ نمونه از بیماران بستری و سرپایی بیمارستان رسول اکرم (ص) تهران به دست آمد که از این تعداد ۴۶ نمونه واژن، ۲۵ نمونه ادرار، ۲۳ نمونه خلط و ۱۷ نمونه از زخم بودند که نمونه‌ها با رعایت شرایط استریل به‌طور سریع مورد آزمایش مستقیم قرار گرفت و سپس نمونه‌ها به تفکیک در محیط کشت پایه و انتقالی SC (سابورو دکستروز آگار+کلرامفنیکل) کشت داده شدند. از محیط‌های کشت هفت‌گانه تغذیه، محیط کشت حاوی توین ۸۰ برای ایجاد کلامیدوکونیدی، تولید لوله زایا در لوله حاوی سرم، آزمایشات تخمیر و جذب قندها، دید ماکروسکوپی و میکروسکوپی برای آنالیزهای تفریقی گونه‌ها استفاده گردید و در نهایت تمام قارچ‌های مخمری به دست آمده تعیین گونه شدند و ۳۰ مورد *کاندیدا* توسط متخصص قارچ‌شناسی پزشکی به تفکیک *کاندیدا آلبیکنس* و *کاندیدا کروزه‌ای* جدا گردید.

ه- ارزیابی تاثیر دارو و عصاره روی قارچ‌ها به روش میکرو-دابلوشن:

به منظور ارزیابی تاثیر داروی ایتراکونازول، میکروپلیت-های ۹۶ خانه‌ای ته صاف به ابعاد 8×12 سانتی متر استفاده گردید. در هر سری یک چاهک کنترل در نظر گرفته شد که محتوی $0/1$ میلی لیتر محیط کشت RPMI 1640 و $0/1$ میلی لیتر سوسپانسیون قارچی رقیق شده بود. در چاهک اول بالاترین رقت دارویی به میزان $0/1$ میلی لیتر ریخته شد تا چاهک ۱۰ که کمترین رقت دارویی ریخته شد. سپس، در هر چاهک $0/1$ میلی لیتر سوسپانسیون قارچ مورد نظر افزوده شده و با حرکت رفت و برگشت پی پت مخلوط شد. رقت‌های دارویی ایتراکونازول در مجاورت قارچ‌ها $0/0625$ ، $0/125$ ، $0/25$ ، $0/5$ ، 1 ، 2 ، 4 ، 8 ، 16 و 32 میکروگرم بر میلی لیتر و رقت‌های عصاره در چاهک‌ها 1 ، 2 ، 4 ، 8 ، 16 ، 32 ، 64 و 128 میلی گرم بر میلی لیتر بود. تمام میکروپلیت‌ها بدون هیچ گونه حرکتی در دمای 35 درجه سانتی گراد انکوبه شدند. زمان کدر شدن لوله کنترل به عنوان زمان خواندن نتایج و تعیین میزان MIC_{90} به عنوان عدم رشد سلول قارچی در نظر گرفته شد. از سویه‌های استاندارد *کاندیدا* *کروزه‌ای* PTCC5295 و *کاندیدا* *آلبیکنس* 5027PTCC به منظور صحت عملکرد و کنترل کیفیت کار استفاده شد.

و- ارزیابی تاثیر دارو و عصاره روی قارچ‌ها به روش دیسک:

روش دیسک‌گذاری طبق متود CLSI انجام شد. سوسپانسیون قارچی در مراحل قبل به صورت کشت متراکم روی محیط کشت مولر-هیتون آگار کشت داده شد. بعد از حدود ۱۵ دقیقه دیسک‌های استریل ایتراکونازول (Rosco، دانمارک) حاوی گرانول‌های حفاظت کننده دارو و دیسک‌های حاوی رقت‌های مختلف عصاره جینسینگ به میزان 30 میکرولیتر به کمک پنس استریل روی محیط کشت به صورت جداگانه قرار داده شد. سپس، قطر هاله ممانعت از رشد پس از 24 ، 48 ، 72 ساعت انکوباسیون پلیت‌ها در دمای 35 درجه سانتی گراد اندازه‌گیری شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و آزمون‌های ANOVA و t تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج

تعداد ۳۰ نمونه مورد مطالعه از ۲۱ زن (۷۰ درصد) و ۹ مرد (۳۰ درصد) بودند. میانگین سنی زنان $4/4 \pm 52/85$ ، کمترین سن ۲۶ و بیشترین سن ۸۸ سال بود. میانگین سن مردان $6/5 \pm 63/33$ ، کمترین سن ۱۷ و بیشترین سن ۸۰ سال بود. از ۳۰

نمونه *کاندیدا*، تعداد ۲۲ سویه *کاندیدا* *آلبیکنس* و ۸ سویه *کاندیدا* *کروزه‌ای* بود و بیشترین نمونه قارچی مربوط به نمونه ادرار بود (جدول شماره ۱-۱).

الف - تاثیر داروی ایتراکونازول و عصاره الکلی روی مخمرها به روش میکرودابلوشن:

کمترین و بیشترین میزان MIC_{90} (انهدام ۹۰ درصدی سلول قارچی در چاهک مورد تحقیق نسبت به چاهک کنترل) به ترتیب برای سویه‌های *کاندیدا* *آلبیکنس* و *کاندیدا* *کروزه‌ای* $0/0625$ و $0/5$ میکروگرم بر میلی لیتر بود. کمترین و بیشترین میزان MFC به ترتیب برای *کاندیدا* *آلبیکنس* $0/0625$ تا $0/5$ میکروگرم بر میلی لیتر و برای *کاندیدا* *کروزه‌ای* $0/0625$ تا 1 میکروگرم بر میلی لیتر بود. در ارزیابی تاثیر عصاره گیاه جینسینگ روی مخمرها به روش میکرودابلوشن، کمترین میزان MIC_{90} و MFC برای سویه *کاندیدا* *آلبیکنس* و *کاندیدا* *کروزه‌ای* در مورد عصاره الکلی با رقت 64 میلی گرم بر میلی لیتر بود، در حالی که در مورد رقت‌های 1 ، 2 ، 4 ، 8 ، 16 و 32 میلی گرم بر میلی لیتر عصاره الکلی تاثیری در ممانعت رشد قارچی مشاهده نشد (جدول شماره ۱-۲).

ب- تاثیر داروی ایتراکونازول و عصاره الکلی روی مخمرها به روش انتشار روی دیسک

کمترین و بیشترین میزان قطر هاله به روش انتشار روی دیسک ایتراکونازول در سویه *کاندیدا* *آلبیکنس* به ترتیب 14 و 32 میلی متر، و هم‌چنین کمترین و بیشترین میزان قطر هاله در سویه *کاندیدا* *کروزه‌ای* به ترتیب 14 و 30 میلی متر اندازه‌گیری شد (شکل شماره ۱). عصاره الکلی جینسینگ در رقت‌های 1 ، 2 ، 4 ، 8 و 16 میلی گرم بر میلی لیتر هیچ‌گونه تاثیری در ممانعت رشد قارچی نشان نداد، اما رقت 32 میلی گرم بر میلی لیتر در مورد قارچ *کاندیدا* *آلبیکنس* قطر هاله 9 میلی متر و رقت 64 میلی گرم بر میلی لیتر عصاره در مورد قارچ *کاندیدا* *آلبیکنس* قطر هاله $13-10$ میلی متر و در مورد قارچ *کاندیدا* *کروزه‌ای* $12-10$ میلی متر بود که تاثیر قابل توجهی در ممانعت رشد قارچی داشت (شکل شماره ۲). بر اساس جدول استاندارد متعلق به شرکت سازنده دیسک دارویی، ارزیابی سویه‌ها نسبت به داروی ایتراکونازول با روش انتشار روی دیسک قطر هاله مساوی یا بیشتر از 13 میلی متر به عنوان سویه مقاوم، قطر $14-22$ میلی متر به عنوان سویه‌های وابسته به دوز و قطر بالاتر از 23 به عنوان سویه حساس تلقی می‌گردد. لذا، در این مطالعه اکثر نمونه‌های مخمری به دیسک ایتراکونازول حساس بوده

آلبیکنس در برابر ۱ نمونه کاندیدا کروزه‌ای نسبت به داروی ایتراکونازول نتایج وابسته به دوز از خود نشان داد که این اختلاف نیز معنی‌دار بود ($P < 0/05$). در روش میکروداپلوشن همه سویه‌ها حساس تلقی گردید و هیچ موردی که مقاومت نسبت به دارو داشته باشد، دیده نشد، اما در روش دیسک وضعیت وابسته به دوز دیده شد که این امر حاکی از اختلاف جزئی میان این دو روش بود، اگرچه اختلاف معنی‌دار نبود.

و تنها ۴ نمونه وابسته به دوز (۱ نمونه کاندیدا کروزه‌ای جدا شده از ادار، ۲ نمونه کاندیدا آلبیکنس جدا شده از خلط و ۱ نمونه کاندیدا آلبیکنس جدا شده از ادار) بودند (جدول شماره ۳-۱). با توجه به آنالیز نتایج، سویه‌ها نسبت به عصاره الکلی با رقت‌های ۱، ۲، ۴، ۸، ۱۶ و ۳۲ میلی‌گرم بر میلی‌لیتر مقاوم بود. همه قارچ‌ها به داروی ایتراکونازول حساس و یا نیمه حساس بودند و هیچ مقاومتی در خصوص این دارو وجود نداشت. قارچ‌ها نتایج متفاوتی را نسبت به دارو و عصاره نشان دادند و ۳ نمونه کاندیدا

جدول شماره ۱- نمونه‌های به‌دست آمده به تفکیک جنسیت و محل برداشت نمونه از بیماران

محل جدا شدن جنس	واژن	درصد	خلط	درصد	ادار	درصد	زخم	درصد	مجموع	درصد
زن	۵ ^A	۱۶/۶۶	۴ ^B	۱۳/۳۳	۱۱ ^C	۳۶/۶۶	۱	۳/۳۳	۲۱	۷۰
مرد	-	۰	۵	۱۶/۶۶	۴ ^D	۱۳/۳۳	-	۰	۹	۳۰
مجموع	۵	۱۶/۶۶	۹	۳۰	۱۵	۵۰	۱	۳/۳۳	۳۰	۱۰۰

A: (۳ نمونه کاندیدا آلبیکنس، ۲ نمونه کاندیدا کروزه‌ای)، B: (۴ نمونه کاندیدا آلبیکنس)، C: ۴ نمونه کاندیدا کروزه‌ای، ۷ نمونه کاندیدا آلبیکنس، D: (۲ نمونه کاندیدا آلبیکنس، ۲ نمونه کاندیدا کروزه‌ای)

جدول شماره ۲- مقایسه تاثیر داروی ایتراکونازول و عصاره الکلی جینسینگ روی سویه‌ها به روش میکروداپلوشن

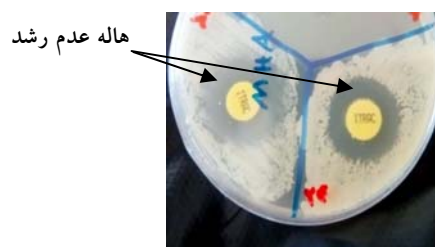
سویه قارچی	داروی ایتراکونازول		عصاره الکلی جینسینگ	
	MIC $\mu\text{g}\cdot\text{ml}^{-1}$	MFC $\mu\text{g}\cdot\text{ml}^{-1}$	MIC $\text{mg}\cdot\text{ml}^{-1}$	MFC $\text{mg}\cdot\text{ml}^{-1}$
کاندیدا کروزه‌ای	۵	۰/۰۶۲۵-۰/۵	۶۴	۶۴
کاندیدا آلبیکنس	۰/۰۶۲۵-۰/۵	۰/۰۶۲۵-۱	۶۴	۶۴

جدول شماره ۳- مقایسه تاثیر داروی ایتراکونازول و عصاره آبی والکلی جینسینگ روی سویه‌ها به روش انتشار روی دیسک

سویه	دیسک ایتراکونازول ۱۰ μg	عصاره الکلی جینسینگ						
		۱ $\text{mg}\cdot\text{ml}^{-1}$	۲ $\text{mg}\cdot\text{ml}^{-1}$	۴ $\text{mg}\cdot\text{ml}^{-1}$	۸ $\text{mg}\cdot\text{ml}^{-1}$	۱۶ $\text{mg}\cdot\text{ml}^{-1}$	۳۲ $\text{mg}\cdot\text{ml}^{-1}$	۶۴ $\text{mg}\cdot\text{ml}^{-1}$
کاندیدا کروزه‌ای	۱۴-۳۰	۶	۶	۶	۶	۶	۹	۱۰-۱۳
کاندیدا آلبیکنس	۱۴-۳۲	۶	۶	۶	۶	۶	۹	۱۰-۱۲

شکل شماره ۲- هاله عدم رشد مخمر کاندیدا در حضور عصاره الکلی جینسینگ ($64\text{mg}\cdot\text{ml}^{-1}$)

شکل شماره ۱- هاله عدم رشد مخمر کاندیدا در حضور دیسک داروی ایتراکونازول (۱۰ میکروگرم)

بحث

Lee و همکاران عنوان کردند شیرین بیان از طریق تقویت سیستم ایمنی و افزایش میزان سلول‌های T می‌تواند از عفونت کاندیدیا-زیس جلوگیری کند [۱۵] که مشابه اثرات عصاره جینسینگ به صورت بالینی می‌باشد. در مطالعه کاظمی و همکاران در زمینه تست حساسیت دارویی کاندیدیا آلبیکنس نسبت به داروهای ایتراکونازول MIC، ۰/۰۳۱۳ تا ۱۶ میکروگرم بر میلی‌لیتر حاصل شد که با نتایج حاصل از این مطالعه هم‌خوانی داشت [۱۶]. با توجه به قطر هاله عدم رشد عصاره الکلی ریشه گیاه جینسینگ (۱۴ میلی‌متر)، کم بودن قطر هاله نسبت به دارو می‌تواند ناشی از عدم انتشار مناسب در آگار باشد. درستی این موضوع را با مطالعه نائینی و همکارانش در خصوص اثر داروی آمفوتریسین B که قطر هاله‌ای حدود ۱۶ میلی‌متر ایجاد کرد، می‌توان اثبات کرد. اگرچه اثرات ضد قارچی داروی ایتراکونازول نسبت به عصاره جینسینگ قوی‌تر ارزیابی شد، اما این نکته قابل ذکر است که یکی از دلایل قوی‌تر بودن داروهای شیمیایی، خالص بودن آنها است. بنابراین با تحقیقات بیشتر روی ترکیبات عصاره جینسینگ و خالص سازی و کشف ماده مؤثره ضد قارچی آن می‌توان به نتایج مشابهی مانند داروهای شیمیایی دست یافت. از طرفی در دسترس بودن و کم-خطر بودن گیاهان دارویی نسبت به داروهای شیمیایی، از مزیت‌های دیگر به‌شمار می‌رود. در فعالیت ضد قارچی ترکیبات اسانس‌ها، ویژگی‌های چربی‌دوستی ساختمان هیدروکربنی و نیز آب-دوستی گروه‌های تابع آنها دارای اهمیت است. فعالیت ضد قارچی اسانس‌ها مرتبط با ترکیبات فنولی، آلدئیدی، کتونی، الکلی، اتری و هیدروکربنی می‌باشد که بیشترین فعالیت برای فنول‌های تیمول، کارواکرول و اوژنول گزارش شده است [۱۷]. احتمالاً ترکیبات موجود در عصاره الکلی نقش موثری در مهار رشد کاندیدیا از خود نشان می‌دهند. به کارگیری عصاره الکلی گیاه جینسینگ به‌تنهایی و همراه با داروی ضد قارچی در بیماران مبتلا به عفونت‌های قارچی توصیه می‌گردد. زیرا عصاره جینسینگ به دلیل تقویت سیستم ایمنی از لحاظ بالینی از یک‌سو و عملکرد قارچ کشی آن از سوی دیگر منجر به بهبود وضعیت بیمار می‌گردد.

نتیجه‌گیری

با توجه به MIC و هاله عدم رشد اطراف دیسک، عصاره الکلی جینسینگ با رقت‌های ۶۴ و ۱۲۸ میلی‌گرم بر میلی‌لیتر دارای اثر ضد قارچی قابل مقایسه با ایتراکونازول می‌باشد. لذا، عصاره جینسینگ در پیشگیری و درمان بیماری‌های عفونی به‌خصوص بیماری‌های قارچی مفید می‌باشد.

مهم‌ترین عامل عفونت‌های قارچی بیمارستانی مخمر کاندیدیا می‌باشد [۴]. این قارچ فرصت‌طلب می‌تواند موجب تظاهرات بالینی فراوانی از قبیل برفک دهان، واژینیت، عفونت پوست، اندوکاردیت، مننژیت، آبسه مغزی، آرتريت پیلونفریت در میزبان انسانی در شرایط مساعد شود. مقاومت میکروارگانیزم‌ها به عوامل ضد میکروبی در حال افزایش است. لذا، شناخت ترکیبات ضد میکروبی جدید با عوارض جانبی کمتر دارای اهمیت به‌سزایی است. وجود محدودیت‌هایی هم‌چون تعداد کم داروهای ضد قارچی، سمی بودن آنها برای سلول‌های بدن یا کاهش حساسیت یک سری از گونه‌های کاندیدیا به این داروها، همواره به‌عنوان معضل اساسی در درمان مطرح بوده است. از همین رو، کاربرد ترکیبات گیاهی برای از بین بردن میکروارگانیزم‌ها، راه‌کار مفیدی می‌باشد. در این تحقیق به مطالعه اثر ضد قارچی عصاره الکلی گیاه جینسینگ با داروی ایتراکونازول روی سویه‌های کاندیدیا آلبیکنس و کاندیدیا کروزه‌ای در شرایط برون‌تنی پرداخته شد. کیوانی و همکاران اثر عصاره پوست تازه پسته در جلوگیری از رشد قارچ‌های کاندیدیا آلبیکنس و آسپرژیلوس نایجر را ارزیابی و عنوان کردند اگرچه عصاره مذکور نمی‌تواند از رشد آسپرژیلوس نایجر جلوگیری کند، اما اسپورزایی آن را متوقف می‌نماید هم-چنین، عصاره پوست پسته رشد کاندیدیا آلبیکنس را متوقف کرده که این نتایج با نتایج ما هم‌خوانی داشت [۱۱]. در مطالعه حقیقی و همکاران در زمینه اثرات ضد کاندیدایی اسانس‌های آویشن، زیره سبز و زیره سیاه، MIC به ترتیب ۲۵، ۷۲ و ۱۳۰ میکروگرم بر میلی‌لیتر تعیین شد که رقت‌های ۷۲ و ۱۳۰ حدوداً با نتایج حاصل از این مطالعه هم‌خوانی داشت [۱۲]. بشیر و همکاران فعالیت ضد قارچی فرولا نارتکس را روی کاندیدیا آلبیکنس و آسپرژیلوس فلاووس بررسی و عنوان کردند فرولا نارتکس مهار ۲۰ درصدی آسپرژیلوس فلاووس و بی‌تأثیر بودن روی کاندیدیا را نشان داد که در زمینه اثر ضد کاندیدایی با نتایج ما مغایرت داشت [۱۳]. نائینی و همکاران در مطالعه خود نشان دادند که فعالیت ضد کاندیدایی اسانس رازیانه قوی بوده و MIC و MFC آن به ترتیب ۳۰۰ و ۳۰۸ میکروگرم بر میلی‌لیتر بوده که در مقایسه با نتایج ما درمورد عصاره جینسینگ بالاتر بود [۸]. هواسیان و همکاران عنوان کردند عصاره هیدروالکلی گیاه تشنه‌داری در زمان‌های ۲۴ و ۴۸ ساعت پس از کشت در دمای ۳۷ درجه سانتی-گراد اثری روی کاندیدیا آلبیکنس ندارد. در مطالعه دیگر اثر مهاری آویشن روی کاندیدیا ارزیابی شد که اثر مهاری این عصاره نسبت به عصاره الکلی جینسینگ در این مطالعه قابل مقایسه بود [۱۴].

نتایج پایان‌نامه با همین عنوان، مصوب دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین-پیشوا می‌باشد.

تشکر و قدردانی

با سپاس از مسئولین آزمایشگاه دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین-پیشوا، خاطر نشان می‌گردد این مقاله برگرفته از

References:

- [1] Horn DL, Neofytos D, Anaissie EJ, Fishman JA, Steinbach WJ, Olyaei AJ, et al. Epidemiology and outcomes of candidemia in 2019 patients: data from the prospective antifungal therapy alliance registry. *Clin Infect Dis* 2009; 48(12): 1695-703.
- [2] Worth LJ, Blyth CC, Booth DL, Kong DC, Marriott D, Cassumbhoy M, et al. Optimizing antifungal drug dosing and monitoring to avoid toxicity and improve outcomes in patients with haematological disorders. *Intern Med J* 2008; 38(6b): 521-37.
- [3] Figueiral MH, Azul A, Pinto E, Fonseca PA, Branco FM, Scully C. Denture-related stomatitis: identification of etiological and predisposing factors - a large cohort. *J Oral Rehabil* 2007; 34(6): 448-55.
- [4] Clark TA, Slavinski SA, Morgan S, Lott T, Arthington-Skaggs BA, Brandt ME, et al. Epidemiologic and molecular characterization of an outbreak of *Candida parapsilosis* bloodstream infections in a community hospital. *J Clin Microbiol* 2004; 42(10): 4468-72.
- [5] Khan ZU, Chandy R, Metwali KE. *Candida albicans* strain carriage in patients and nursing staff of an intensive care unit: A study of morphotypes and resistotypes. *Mycoses* 2003; 46(11-12): 476-86.
- [6] Moghin H, Rafieian M, Taghipoor S, Shahinfard N. In Vitro comparative antifungal effect of extracts of *Allium ascalonicum*, *Marticairella chamomillae* (*Chamaemelum nobile*) and *Stachys lavandulifolia* against *Candida albicans*. 6th Clinical Microbiology Mashhad 2012, Iran.
- [7] Banaean-Boroujeni S, Rasti-Boroujeni M, Moghim H, Validi M, Mobini G, Kazemian A. In vitro effect of honey on *Candida albicans* and *Lactobacillus*. *J Shahrekord Univ Med Sci* 2010; 11(4): 52-8. [in Persian]
- [8] Naeini A, Naseri M, Kamalinejad M, Khoshzaban F, Rajabian T, Nami H, et al. Study on Anti-*Candida* Effects of Essential Oil and Extracts of Iranian Medicinal Plants, In vitro. *J Med Plant* 2011; 2 (38): 163-72.
- [9] Salehi Surmaghi H. Medicinal plants and phytotherapy: *Donyae Taghzie*; 2006; 4(40):36-37. [in Persian]
- [10] Clinical and Laboratory Standards Institute. Method for antifungal disk diffusion susceptibility testing of yeasts: approved standard, M27-A. 2004. Clinical and Laboratory Standards Institute, Wayne, PA. Available at: <https://clsi.org/>
- [11] Keivani S, Salamat F, Emami M, Adimi P, Amin G. In vitro evaluation of the susceptibility of dermatophytic and saprophytic fungi to *Pistacia vera*'s pericarp extract. *Med Sci J* 2006; 16(3): 135-40.
- [12] Minoeeian Haghighi MH, Khosravi A. The Effects of the Herbal Essences on the two important species of *Aspergillus*. *Horizon Med Sci* 2010; 15(4): 5-15. [in Persian]
- [13] Bashir S, Alam M, Ahmad B, Aman A. Antibacterial, Anti-fungal and Phytotoxic activities of *Ferula narthex* Boiss. *Pak J Pharm Sci* 2014; 27(6): 1819-25.
- [14] Havasian M, Panahi J, Pakzad I, Davoudian A, Jalilian A, Zamanian Azodi M. Study of Inhibitory effect of alcoholic and aqueous extract of *Scrophularia striata* (tashne dari) on *Candida albicans* in vitro. *Res Med* 2013; 36(5): 19-23. [in Persian]
- [15] Lee JY, Lee JH, Park JH, Kim SY, Choi JY, Lee SH, et al. Liquiritigenin, a licorice flavonoid, helps mice resist disseminated candidiasis due to *Candida albicans* by Th1 immune response, whereas liquiritin, its glycoside form, does not. *Int Immunopharmacol* 2009; 9(5): 632-8.
- [16] Nowrozi H, Kazemi A, Teshfam M, Teimorian Sh, Adimi P, Bashashati M. Efficacy of ultraviolet radiation on drug susceptibility of *Candida* Spp. to itraconazole, fluconazole and amphotericin B. *J Gorgan Uni Med Sci* 2013; 15(4): 53-8. [in Persian]
- [17] Ozcan M, Boyraz N. Antifungal properties of some herb decoctions. *Euro Food Res Tech* 2000; 212(1): 86-8.